

Бабенко О.В.

к. філол. н., доцент кафедри романо-германських мов і перекладу Національного університету біоресурсів і природокористування України, Київ

Гопак І.М.

студентка Національного університету біоресурсів і природокористування України, Київ

ФРАНЦУЗЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Тема даної статті відноситься до області лексикології. Як відомо, лексика є найбільш динамічною стороною мови в будь-який період часу. Вона являє собою найменший ступінь абстракцій в мові, оскільки слово завжди предметно орієнтоване.

Сам ж термін «запозичення» означає процес надходження та засвоєння іншомовних слів внаслідок різних соціальних причин, а саме: війни, торгівлі, подорожей, технічного співробітництва, культурних зв'язків тощо [3, с. 147].

Лексична система сучасної англійської мови динамічна, постійно розвивається, активно поповнюється та розширюється за рахунок запозичень, формування нових значень уже наявних у ній слів, появи неологізмів тощо. За різними оцінками 70-75 % лексики англійської мови займають запозичення [2, с. 72].

Дана тема є достатньо дослідженою, однак актуальність її з часом не втрачається, а навпаки, посилюється, оскільки динаміка процесу запозичення зростає, і не останню роль в цьому процесі відіграє французька мова.

Метою нашого дослідження є виявлення та розгляд французьких запозичень у вокабулярі англійської мови.

Дослідженням французьких запозичень займалися такі лінгвісти як І. В. Арнольд, Т. І. Арбекова, Е. А. Войнова, А.М.Смирницький та ін.

Початком процесу запозичення з французької мови прийнято вважати початок XI ст. – завоювання Англії норманами, хоча цілком очевидно, що і до цієї події деякі французькі слова проникли в англійську мову в результаті культурних і економічних зв'язків англійського та французького народів. Слова, що потрапили в англійську мову в результаті схрещування англійської мови з французькою під час норманського завоювання, складають найзначніший шар запозичень в сучасній англійській мові [1].

Французькі запозичення норманського періоду проникають головним чином не в основний словниковий фонд, а в певні пласти словникового складу. Пласти ці визначаються історичними умовами запозичення.

Перш за все, це слова, пов'язані з феодалними відносинами: *feudal, baron, vassal, liege, chivalry*.

Деякі з цих слів, у той час відбивали в своєму значенні феодалну ідеологію, пізніше отримали загальний зміст. Такі: *command, obey, serve, noble, glory, danger*.

Майже всі титули, за винятком *king, queen, earl, lord* і *lady* нормано-

французького походження.

Слова, пов'язані з державним управлінням: people, nation, government, power, authority, court, crown.

Слова, пов'язані з грошовими відносинами: money, property.

Слова, що позначають родинні стосунки: parent, spouse, cousin, uncle, aunt, nephew, niece.

Численна група слів, що означають задоволення і розваги: feast, leisure, pleasure, delight, ease, comfort, chase і багато карткових термінів: trump, aci, cards.

Юридичні терміни: accuse, court, crime, felony, plaintiff, defendant, attorney.

Поряд зі словами, що відносяться до більш-менш спеціальних областей лексики, серед французьких слів цього періоду багато і таких, які означають звичайні поняття, постійно використовуються в спілкуванні і повинні бути віднесені до основного словникового фонду. Наприклад, face, place, large, change; hour, minute, second; river, mountain, soil, air, flower, fruit.

З плином часу, у XVI-XVII та наступних століттях, французькі запозичення міцно закріпились в англійській мові, але поруч із корінними англійськими словами зазнали певних звукових змін у відповідності до фонетичних вимог англійської. Найголовнішою зміною у звуковій структурі цих слів було перенесення наголосу з кінця слова, що й досі притаманне французькій, на один із попередніх складів. І це явище завжди було характерним для англійської мови протягом усього періоду її розвитку [4].

У XVIII-XX ст. бурхливий розвиток науки і техніки супроводжувався появою десятків тисяч слів, що позначали нові поняття. Переважна більшість нових термінів стали загальноновживаними. А якщо аналізувати науково-технічну термінологію в сучасній англійській мові, то значна її частина походить від французьких і латинських коренів.

У зв'язку з тим, що із французької мови англійською було запозичено дуже багато лексичних одиниць, вплив французької значною мірою позначився на системі англійського словотвору. Це стосується окремих запозичених французьких суфіксів і префіксів, які приєднувались до англійських коренів. Для прикладу, суфікс –ess, який є ознакою іменників жіночого роду, потрапив в англійську мову з такими словами: princess, baroness. Приєднавши його до англійських коренів, отримали – goddess, murderess.

Французькі суфікси –able, –ible, які утворюють прикметники із значенням «той, що може піддатися дії, позначений дієсловом», потрапили в англійську мову зі словами: admirable, tolerable, flexible. Окремі французькі префікси також виявились продуктивними в англійській мові. Наприклад, префікси – dis, –dés з негативним значенням потрапили в англійську мову з французькими словами disappoint, disdain, déshabillé, деякі з яких з плином часу міняли правопис, і стали вживатися для позначення нових слів від англійських коренів: disown, disburden.

Всі французькі запозичення можна розділити на кілька періодів. Перший період, про який вже говорилося вище, – це період норманського завоювання. Він був найтривалішим, надав найбільш істотний вплив на словниковий склад англійської мови і підготував ґрунт для подальших запозичень з французької мови.

Другий період – це епоха Відродження. У цей період кількість слів,

запозичених з французької мови, не є настільки значним. У більшості випадків це слова, які виражають поняття, пов'язані з торгівлею, мистецтвом, політикою.

Французькі запозичення XVII-XVIII ст. також в деякій мірі відображають історико-культурні зв'язки між французьким і англійським народами. Багато запозичення цього періоду відносяться до галузі культури французької аристократії. В якості прикладів можна навести наступні слова: *fiancé, coquette, unique, machine, police, chamois* [4].

Багато слів, запозичених англійською мовою з французької в цей період, увійшли до складу інтернаціональної лексики. До таких слів належать: *toilet, hotel, illumination, elegant extravagant, delicate, miniature, grotesque, naïve*.

Запозичення з французької мови в період після норманського завоювання часто характеризуються збереженням норм вимови і орфографії, властивих французькій мові, наприклад, такі слова як: *machine, coquette, rouge, police* не відрізняються своєю вимовою і написанням від слів французької мови.

Запозичення з французької мови продовжують поповнювати словниковий склад англійської мови і в наступні століття. У XIX і XX ст. запозичення носять переважно книжковий характер.

Таким чином, бачимо, запозичення лексики є наслідком зближення націй на ґрунті економічних, політичних, наукових інтересів та міждержавних культурних зв'язків. Яскравим прикладом цього можуть бути численні французькі запозичення в англійській мові.

Проведене дослідження засвідчило, що найбільшого впливу з боку французької англійська мова зазнала у норманський період. Спроби продовжити процес запозичень у XX - XXI столітті особливого успіху не принесли, оскільки потреба у таких запозиченнях відпала – мова стала самодостатньою.

Література:

1. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка / И.В. Арнольд. - М.: АспектПресс, 2001. - 536 с.
2. Гальперин И. Р. Очерки по стилистике английского языка/ И. Р. Гальперин. – М., Изд-во лит-ры на иностр. яз., 1958. – 459 с.
3. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Підручник / І. В. Корунець. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 512 с.
4. Михеева М. И. Французские заимствования в английском языке XVI - XVIII веков и проблемы их перевода: дис... кандидата филол. наук: 10.02.20/ Михеева, Мария Игоревна. – М., 2010. – 196 с.